

Geachte voorzitter,

Zoals afgesproken in het actieplan Sneller & Beter¹ stuur ik u hierbij de derde en laatste voortgangsrapportage van de Adviescommissie Versnelling en Verbetering Besluitvorming Infrastructuur (hierna Commissie). Deze rapportage heeft betrekking op de periode januari 2010 tot en met december 2010.

Hieronder geef ik u een algemeen beeld van de voortgang van 2010, de door de adviescommissie uitgebrachte adviezen en mijn reactie.

**Ministerie van
Infrastructuur en Milieu**
Plesmanweg 1-6
Den Haag
Postbus 20901

Ons kenmerk
IenM/BSK-2011/90132

1. Algemeen beeld laatste voortgangsrapportage

De Commissie heeft geconstateerd dat er goede voortgang wordt geboekt bij de implementatie van het advies van de Commissie Elverding. Nadat in 2009 vooral is ingezet op de ontwikkeling van noodzakelijk instrumentarium, lag in 2010 het accent op de toepassing in de praktijk, de verankering en implementatie van de Sneller & Beter werkwijze in projecten.

De Commissie stelt naast de goede voortgang ook vast dat het werken volgens de aanbevelingen van de Commissie Elverding nog geen vanzelfsprekende zaak is. Dit is met name ook gebleken bij de toepassing van de werkwijze Sneller & Beter in projecten. Het ontwikkelde instrumentarium wordt daarin wel goed toegepast, maar het werken conform de Elverding-aanpak werkt in de ambtelijke en bestuurlijke praktijk nog niet altijd voldoende door.

Ik onderschrijf dit algemene beeld. Ik ben tevreden over de voortgang van de implementatie van Sneller & Beter zowel in projecten als in de organisatie. Per 1 januari is de projectdirectie Sneller en Beter opgeheven en is de Commissie ontbonden. Afgelopen 2 jaar heeft de projectdirectie met haar partners gewerkt aan de ontwikkeling en implementatie van de Sneller en Beter werkwijze. Ik ben tevreden over de voortgang van de implementatie van Sneller en Beter in projecten en organisatie. De werkwijze staat op de kaart en wordt toegepast. Nu twee jaar later is Sneller en Beter een begrip geworden en wordt het breed toegepast binnen de MIRT-projectenpraktijk.

Verandertrajecten

De Sneller en Beter werkwijze is inmiddels een verantwoordelijkheid van de lijnorganisaties en projectorganisaties. Om dit te ondersteunen is een cultuurtraject gestart, waarvoor mijn DG's verantwoordelijk zijn. Daarnaast worden bijeenkomsten georganiseerd met het oog op uitwisseling van ervaringen met Sneller en Beter en ontwikkeling van kennis en vaardigheden. Een concreet voorbeeld hiervan zijn de door RWS georganiseerde verticale leertrajecten. Focus van deze trajecten is de samenwerking tussen de beleidsDG's en RWS, het ketendenken en denken vanuit een totaalaanpak van verkenning tot en met realisatie.

¹ TK 29 385 nr. 41

2. Adviezen van de Commissie

Ministerie van
Infrastructuur en Milieu

Datum
31 mei 2011

Ons kenmerk
IENM/BSK-2011/90132

Nu de implementatiefase van het advies van de Commissie Elverding per 31 december 2010 is afgerond, vraagt de verbetering en versnelling van de voorbereiding en besluitvorming over infrastructuurprojecten voortdurende en blijvende aandacht. De laatste voortgangsrapportage van de Commissie geeft een aantal adviezen mee. Deze adviezen en aanbevelingen vindt u hieronder, inclusief mijn reactie hierop.

Advies 'implementatie in projecten'

De Commissie concludeert in haar advies dat er verschillende mechanismen zijn die het aantrekkelijk en lonend maken om de werkwijze Elverding niet of slechts gedeeltelijk te volgen. Het MIRT is één van deze mechanismen. Daarnaast zegt zij ook dat de geanalyseerde beloningsmechanismen beïnvloed moeten worden om voldoende effect te sorteren. Hiertoe geeft de Commissie in haar advies enkele aanbevelingen.

"De Commissie onderstreept het belang van het consequent uitstralen van het werken volgens de Elverding-werkwijze door de Minister. Dit betekent dus ook dat de minister projecten waarvoor geen financiële middelen beschikbaar zijn daadwerkelijk stopt."

Ik heb dit advies omarmd en draag dat continue uit, bij overleggen met regionale bestuurders, binnen mijn departement en in de Tweede Kamer. De eerste stappen zijn al gezet. Wat betreft mijn voorbeeldfunctie ten aanzien van het zicht op financiering wordt zowel met het Regeerakkoord, als de beleidsbrief Infrastructuur en Milieu, als de besprekingen in het kader van het MIRT en in het licht van de nieuwe financiële kaders gevolg gegeven en heb ik aangegeven dat een nadere prioritering, selectie, rolverdeling en onderscheid naar korte en lange termijn opgaven noodzakelijk is. Het starten van een verkenning waarbij geen zicht op financiering is, kan hiermee tot het verleden behoren.

"De Commissie vindt het van belang dat de minister duidelijke rijksprioriteiten stelt en deze rijksprioriteiten vervolgens een centrale plaats in het MIRT geeft"

Ik geef hier op twee manieren uitwerking aan. Enerzijds met de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Anderzijds in het licht van het regeerakkoord en de nieuwe financiële kaders worden bepaald welke urgente opgaven voor de korte termijn moeten worden gerealiseerd.

"De Commissie doet een aanbeveling om te onderzoeken of medefinanciering door het Rijk van regionale projecten anders georganiseerd kan worden, bijvoorbeeld door deze middelen te decentraliseren."

Dit zal worden meegenomen in de gesprekken over de uitwerking van het regeerakkoord m.b.t. de decentralisatie van taken en verantwoordelijkheden en in het kader van het helder budgettair kader. Streven is immers om in de verschillende fasen van het besluitvormingsproces scherpe afspraken te maken over de budgetten.

"De Commissie adviseert om zo tijdig te beginnen aan de participatie en oog te hebben voor minder zichtbare beloningen"

**Ministerie van
Infrastructuur en Milieu**

Ik deel de mening van de Commissie. Juist op dit aspect van de Sneller & Beter werkwijze is het van belang voor het uitdragen van goede participatie om voorbeelden te benoemen. Hier zie ik een taak voor het Centrum voor Publieksparticipatie en de communicatie- en omgevingsmanagers in de projecten. Verder biedt de nieuwe wetgeving en de handreikingen voldoende handvatten voor de uitvoering van een goed participatieproces.

Datum
31 mei 2011

Ons kenmerk
IENM/BSK-2011/90132

"De Commissie adviseert om door bestaande toetsen het werken volgens Elverding te bevorderen en door beter te anticiperen op de bestuursrechter een overdaad aan onderzoek te voorkomen"

Deze aanbevelingen worden in de organisatie opgepakt o.a. door het optimaliseren van de kwaliteitsborging van projecten. Ook het met elkaar bespreken van de verschillende mijlpalen in het Sneller & Beter proces zijn hierbij van belang.

Daarnaast zal bij de Raad van State worden verkend in hoeverre zij ons kunnen informeren over de werking van nieuwe wetgeving. Ik streef naar zorgvuldigheid in procedures. In het verleden leidde dit vooral tot het uitvoeren van gedetailleerd en uitputtend onderzoek. Dat is niet des Sneller & Beter. Met meer inzicht in wat verwacht wordt, kunnen alle partijen werken aan een zorgvuldige en robuuste besluitvorming á la Sneller & Beter.

Advies 'rol financiële middelen bij het voorbereiden en uitvoeren van infrastructuurprojecten'

In het advies van de Commissie heeft zij aanbevelingen gegeven voor de wijze waarop financiële middelen worden ingezet bij infrastructuurprojecten. Deze aanbevelingen zijn meegenomen in de uitwerking van het regeerakkoord. Daarnaast heb ik samen met de staatssecretaris in de Beleidsbrief aangegeven dat wij "nog scherper zullen vasthouden aan de eis dat er zicht moet zijn op financiering voordat nieuwe MIRT-verkenningen worden gestart: op voorhand moet duidelijk zijn dat bedragen beschikbaar zijn die overeenkomen met de zwaarte van de opgave." (Beleidsbrief Infrastructuur en Milieu van 26 november 2010). Verder krijgen de aanbevelingen uitvoering op verschillende terreinen.

In de gebiedsagenda's komen rijksbeleid en regionaal beleid samen. De gebiedsagenda's zijn bedoeld als onderbouwing voor onder meer beslissingen over investeringen in het kader van het MIRT. In het MIRT worden besluiten genomen over projecten en programma's waar het rijk direct financieel bij betrokken is. Op basis van de gebiedsagenda kunnen Rijk en regio besluiten om een MIRT-verkenning of MIRT onderzoek te starten. De huidige actualisatie van de nota's Ruimte en Mobiliteit (rijksstructuurvisie) prioriteert gebieden en opgaven en maakt mede inzichtelijk welke middelen het rijk hiervoor beschikbaar heeft.

In de verkenning worden bij een startbeslissing zowel de studiekosten als uitvoeringskosten inzichtelijk gemaakt. Een voorkeursbeslissing wordt genomen op basis van een passend budget met daarin een kostenraming incl. inpassingskosten.

Tegen het einde van een verkenning voert RWS een gate review uit voor de projecten waar hij verantwoordelijk is voor de planstudie/planuitwerkingsfase en realisatie. Soms wordt er in het traject gebruik gemaakt van onafhankelijk advies, dit wordt dan ingezet als second opinion. In de binnen IenM voorgeschreven ramingssystematiek wordt een post onvoorzien/risicoreservering vastgesteld, toegesneden op het risicoprofiel van een project. Een projectscope is zo sober en doelmatig mogelijk. Het is mogelijk om van tevoren scopewijzigingen te benoemen, die bij dreigende budgetoverschrijdingen doorgevoerd kunnen worden.

**Ministerie van
Infrastructuur en Milieu**

Datum
31 mei 2011

Ons kenmerk
IENM/BSK-2011/90132

De fase van planuitwerking wordt gekenmerkt, door het zoeken naar optimalisaties en besparingsmogelijkheden, binnen het, bij het voorkeursbeslissing toegekende budget wanneer de scope stabiel/gelijk blijft. Deze fase wordt ook gekenmerkt door scope- en risicomangement. De voorbereiding van de realisatie incl. marktbenadering verloopt al zoveel mogelijk parallel aan de planuitwerking. Voor de planuitwerking en de realisatiefase zijn verder voldoende maatregelen genomen inzake risicomangement- beheersing.

Advies 'Sneller en Beter in gebiedsontwikkeling'

Naar aanleiding van de motie Samson c.s. over de verwerking van de Elverding-aanpak in alle relevante ruimtelijke wetten is de Commissie gevraagd een advies op hoofdlijnen uit te brengen over de vraag op welke wijze de besluitvorming van gebiedsontwikkelingsprojecten waarbij infrastructuur niet leidend is, verbeterd en versneld kan worden door toepassing van de werkwijze die de Commissie Elverding voor infrastructuurprojecten heeft aanbevolen. De Commissie concludeert in haar advies dat versnelling en verbetering van zowel de voorbereidings- als de uitvoeringsfase van gebiedsontwikkelingen mogelijk is en dat bij complexe gebiedsontwikkeling de Elverding-aanpak van groot belang kan zijn. De Commissie geeft een reeks aanbevelingen rond de thema's bestuurlijke en ambtelijke voorbereiding, besluitvormingsproces en wetgeving.

Op hoofdlijnen geef ik langs drie lijnen uitvoering aan het advies.

Allereerst ben ik gestart met de vereenvoudiging van het omgevingsrecht. Bestaande wetten worden thematisch doorgelicht (decentralisatie, programmatische aanpak, vermindering onderzoekslasten). T.a.v. de m.e.r. is zeker winst denkbaar, van belang is dat geen zaken dubbel worden gedaan. Ook wordt onderzocht hoe besluitvorming versneld kan worden, met beloningselementen als bundeling van vergunningverlening en verlichting van onderzoekslasten. Ten derde zal worden onderzocht of het model met een startbeslissing-verkenning-voorkeursbeslissing-planuitwerking geïntroduceerd kan worden in de Wro zodat Tw en Wro meer op elkaar aansluiten.

De tweede lijn betreft implementatie in projecten. Het gaat daarbij enerzijds om regionale gebiedsontwikkelingsprojecten waarbij het rijk betrokken is en anderzijds om projecten waarvoor het rijk een inpassingsplan opstelt. Hoewel deze laatste geen (integrale) gebiedsontwikkelingsprojecten zijn, hebben de Sneller en Beter principes wel een meerwaarde. Bij de rijksinpassingsplannen zal daarom in grote mate gehandeld worden naar de aanbevelingen van de Commissie.

Naast toepassing in projecten waarbij het rijk betrokken is, acht ik het noodzakelijk dat rijk en regio hun kennis en kunde uitwisselen en vooral de regionale en nationale werkwijzen op elkaar afstemmen. Dit draagt bij aan de inzet van het kabinet om de besluitvormingstijd van gebiedsontwikkelingsprojecten te verkorten. Het rijk zal het advies actief uitdragen richting regionale overheden door het organiseren van intervisie- en kennisbijeenkomsten voor projectleiders en vertaling van het advies in verschillende leidraden zoals de reisiwijzer gebiedsontwikkeling 2.0. Ook in het kader van de MIRT spelregels zal afstemming met regionale overheden plaatsvinden. Met de gebiedsagenda's zijn rijk en regio in een vroeg stadium van besluitvorming in gesprek over opgaven en projecten. Dit voorkomt dat besluitvorming van rijk en regio niet op elkaar aansluit.

**Ministerie van
Infrastructuur en Milieu**

Datum
31 mei 2011

Ons kenmerk
IENM/BSK-2011/90132

Met het uitvoeren van de aanbeveling van de Commissie om te komen tot één rijksstructuurvisie is reeds gestart. Er wordt momenteel één rijksstructuurvisie Infrastructuur en Ruimte opgesteld die de nota's Ruimte en Mobiliteit vervangt. Deze visie is tevens het uitgangspunt voor prioritering van opgaven en projecten binnen de gebiedsagenda's en dus voor het MIRT. Ook zal hierbij worden aangegeven welke projecten het rijk oppakt en welke niet (meer).

Tracéwet

De Commissie adviseert om de wijzigingen van de Tracéwet met spoed door te voeren. De gewijzigde Tracéwet vormt namelijk straks de wettelijke basis voor de werkwijze Elverding. Ik deel de mening van de Commissie dat de inwerkingtreding van de herziene Tracéwet in 2011 naast de reeds in gang gezette verandering in werkwijze een bijdrage gaat leveren aan de implementatie van de werkwijze Sneller & Beter in de projecten. De behandeling van de wet heeft afgelopen 25 mei (eerste termijn) en 31 mei (tweede termijn) in de Tweede Kamer plaatsgevonden. Op 7 juni 2011 heeft uw Kamer het wetsvoorstel aangenomen.

De prioritering per regio heb ik besproken met de regionale bestuurders in het BO MIRT van dit voorjaar. De structuurvisie en de resultaten van deze overleggen bespreek ik met uw Kamer op 29 juni 2011 in het Algemeen Overleg MIRT.

Tot slot

De Sneller & Beter werkwijze is inmiddels een half jaar na het laatste advies van de Commissie ingebed in onder andere de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte en het programma Eenvoudig Beter.

In het programma Eenvoudig Beter waar het omgevingsrecht wordt vereenvoudigd worden de principes van Elverding geïmplementeerd. Hiermede vindt verbreding plaats naar het gehele ruimtelijke domein. Dit sluit aan bij het rapport van de Adviescommissie VVBI 'Sneller en Beter in gebiedsontwikkeling'.